

ȘCOALA NOASTRĂ

Foaie învățătorescă de cultură și orientare profesională.

Redacția și Administrația:

SAVA BARBATEȘCU Turnu-Severin

Str. Căpitan Coravu 30

Mijloace de realizarea legii școlare.

În numărul de pe Septembrie al „Școlii Noastre” ajungeam la concluzia că orientarea nouă legi este mai precisă și promovează interesele de viață ale lumii noastre școlare printr'un accentuat practicisim și printr'o chibzuită valorificare a cerințelor de viață regională.

Tot atunci mă întrebam dacă avem mijloacele necesare pentru atingerea scopului întreprins de legiuitor. Să considerăm pe rând aceste mijloace.

Programa, principial, este obligată să prevadă întreaga activitate de influențare a ființei elevului prin intermediul învățătorului. Această influențare țintește scopul de-a se asimila și promova Cultura de către tinerile generații. Procesul culturalizării trece prin două momente: instrucția și educația. În primul moment, sau mai bine zis în prima etapă, elevul este ținut să se informeze asupra operii înfăptuite de alții într'un domeniu dat, iar în etapa educației, mediul social cași cel natural încearcă a fi supus, în măsura aptitudinilor, a vocației, năzuințelor elevului. Aci este chemat să lucreze și să modeleze existența înconjurătoare în concordanță cu idealul său de viață. O bună programă nu separă instrucția de educație, ci dă puțința prin rânduirea disciplinelor de învățământ ca o etapă să urmeze în mod firesc pe cealaltă. Atunci poartă rumele de programă integrală.

Pentru instrucție ajunge cartea, ziarul, revista, cinematograful și radio; iar pentru exercițiul educativ este suficient atelierul, uzina și laboratorul. Programă integrală unește activitatea de informație cu exercițiul educativ în vederea unui maximum de randament. Cartea și atelierul trebuie să se bucure de aceeași solitudine în sala de clasă, căci numai astfel puterea de recepție și puterea creiaătoare a sufletului se desvoltă armonic. Așa dar activitatea prevăzută de programă trebuie să fie integrală: instructivă și educativă.

O a doua caracteristică a unei bune programe constă în ordonarea disciplinelor de învățământ (materii) așa fel ca să oibă precădere cele ce însoțesc mișcarea psihică cu realizarea fizică. Într'un cuvânt importanța disciplinelor depinde de modul cum pot să serviască valoarea biologică a lui „a ști”.

Alte note ale programei sunt desfășurarea disciplinelor după greutatea de asimilare și sărăuina în acele discipline care înlesnesc, în cadrul unei culturi generale, formarea aptitudinilor individului, îngăduindu-se astfel zidirea suslească normală a elevului și corespondența între activitatea școlii primare și a oricărei școlii de cultură specială.

Privită din toate aceste puncte de vedere, programă școlii primare este un mijloc adecvat intențiilor legiuitorului de-a face un focar de adevărată cultură în fiecare sat.

Dar programă școlară cere și ea mijloace de-a fi înfăptuită. Astfel avem manualul, materialul didactic, grădina școlară și învățătorul.

Nu discut calitățile unui bun manual. Cu neînsemnate obiecțiuni în cece privește regionalismul lor, s'a pornit pe calea de-a le avea. Nu discut materialul didactic inexistent în marea majoritate a școlilor de sat. Nu discut nici grădina școlară care aproape peste tot este numai un deziderat și ca existență și ca valorificare educativă.

Mă voi mărgini să discut învățătorul ca cel mai de seamă mijloc al înfăptuirii programei și deci al legii școlare.

Învățătorul este elementul dinamic, fără a cărui putere de muncă programă și legea rămân literă moartă.

Mai mult decât oricare funcționar al Statului, învățătorul și orice educator, în general, are răspunderea viitorului. Deaceea — nu atât prin greutățile ce întâmpină în decursul carierii, cât prin faptul că în orice împrejurare trebuie să țină treaz simțul răspunderii de viitor, merită titlul de „apostol”.

În opera educației nu-i nimic care să se poată automatiza. Permanent ești pus în fața unui material nou de modelat.

Nu sunt deloc ispitit de-a exagera importanța funcțiunii învățătorului, însă orice cap cu simțul aprecierii ierarhice a situațiilor sociale recunoaște greutatea rolului de învățător. Această greutate poate fi dovedită fără prea mult „spirit de jertfă”. De jertfă sunt capabili numai eroii. Am fi lipsiți de onestitate, dacă am pretinde că mijlocim realizarea legii numai prin acte de eroism. Nu, o mijlocim prin echitate — acel minimum de rațiune morală, ce să cere oricărui profesionist — prin bună organizare și punctualitate în desfășurarea activității pedagogice, cași printr'o informare cât mai enciclopedică asupra inovațiilor din câmpul nostru de activitate.

Nu permite spațiul să discut fiecare dintre aceste cerințe profesionale în parte. Știu că dela cel mai bătrân până la cel mai tânăr învățător, unanim sunt convinși de aceste imperative.

În concluzie, învățătorimea este formată pentru a mijloci realizarea programei și a legii.

Incetineala în muncă se datorește însă greutăților materiale în care se sbate. Lăsăm pe seama Asociației de-a demonstra celor în drept corelația dintre calitatea muncii și condițiunile de viață ale muncitorului.

V. Grosu
subrevizor școlar

STRAJEREȘTI.

Rolul educativ al cuibului.

Activitatea străjerească, nu începe numai prin împărțirea formală a elevilor pe centurii și cuiburi, ci trebuie, mai ales ca încă din primele zile să introducem serviciul de zi al cuibului pe centurie. (Cuiburile pot lua de serviciu și cu săptămâna nu numai pe zile). În felul acesta, animăm cuibul dându-i o însărcinare, iar în cadrul acestei însărcinări generale, dăm atribuțiuni fiecărui străjer din cuib. Deaceea, alături de registrul istoric al școlii, e necesar, încă din primele zile de organizare, registrul ordinelor de zi pe unitate. Schimbarea serviciului, — chiar dacă școala nu și-a ridicat pavilionul, trebuie să se facă într'o atmosferă de solemnitate.

Când un cuib a primit serviciul pe centurie, străjerii își dau seama că ei, — aparținând unei familii mai mari, — centurie, — au anumite îndatoriri față de aceasta. Pe de altă parte, observă că munca prestată de ei în folosul colectivității e singurul mijloc prin care dau înapoi altora, din ceiace au primit ei bun dela alții.

Le satisface astfel și o veche cerință pedagogică, de a conduce copii prin copii. Desigur, nu ne gândim la vechiul sistem monitorial, care s'a bucurat în trecutul său de multe discuții și controverse. Comandantul cuibului, supraveghează și coordonează munca străjerilor din cuibul lui, dar, când nevoia o cere, nu se mulțumește numai să dea ordine ci execută chiar el, stimulând camarazii ce-l ajută în misiunea ce i s'a încredințat. Sădește astfel în sufletul tineretului, modestia biblică a Mântuitorului... „Cine vrea să fie mare, să fie tuturor slugă”.

D-l Mugur, spunea undeva că: pentru a iubi un pom, un arbore, o floare

etc., elevul trebuie să cunoască și să trăiască greutățile creșterii acestora.

E tocmai ceea ce vrea să facă străjeria. Căci străjerul din cuib, însărcinat cu curățenia clasei de exemplu, trebuind să ridice multe hârtii de pe jos și trebuind să controleze dacă toți camarazii folosesc ștergătoarele cu siguranță, că chiar când nu va mai fi de serviciu tot se va îngriji de curățenie.

Si va face asta și din obișnuință dar și convins că ajută un camarad care poartă aceeași răspundere.

Tot așa străjerul însărcinat cu controlul igienei corporale a camarazilor din centurie se va îngriji ca în primul rând ca el să fie un model de curățenie. Se pot inventa apoi de către comandant o mulțime de jocuri de înălțate între străjerii aceluiași cuib sau între cuiburi pentru a sădi în sufletul străjerilor, bunele deprinderi asupra curățeniei, politeței, camaraderiei, etc... Din aceste puține cuvinte, se poate vedea ce mare importanță educativă are mica celulă străjerească: cuibul. E așa de importantă activitatea cuibului, — în care se formează atâtea virtuți sociale, naționale și morale, — încât un promotor al mișcării străjerești spunea unui camarad care se plângea că întâmpină greutăți în organizarea străjerească astfel: „Dacă ai organizat serviciul de zi pe centurie și dacă fiecare străjer e conștient de rolul lui, e destul. Restul vine dela sine”.

Activitatea cuibului de serviciu trebuie supravegheată și îndrumată însă de aproape de comandant, care va introduce în acest scop și carnetul de cuib cum bine ne povățuiește d-l profesor A. Goia din „Straja Țării”.

inv. D. BUNESCU

Precum ca să se știe...

Săptămâna trecută, d-l revizor școlar, însoțit de o echipă de subrevizori fără examen (neprezenți sau căzuți la concurs), a inspectat partea de munte a județului nostru.

(Pe cei cu concurs de ce nu i-au luat cu ei???. Și apoi... parcă era vorba că cei căzuți la examen nu mai pot fi numiți în control???. Simple întrebări).

Școala subsemnatului a fost inspectată de d-l Prunescu, fost candidat și viitor aspirant la examenele ce se vor mai ține. Știam cu ce gânduri vine d-l Prunescu la mine și știam de cine era trimis, așa că am adoptat încă dela început, o atitudine foarte rezervată. M'am făcut mic de tot în fața d-lui subrevizor, — pe care doar căderea la

examen l-a scos din anonim, — am simulat o intimidare de copil mic, iar privirea mi se pierdea în gol, căutând par'că în afară o evadare în această atmosferă greoaie și pătimașă. M'am trezit din această absență, abia când d-l Prunescu, examinând elevii, îmi gădila urechea cu acorduri ca acestea: — „Mă copii, vă trimite părinții voștri la prăvălie... etc.”

Însfârșit, inspecția s'a terminat. La redactarea procesului-verbal, am șezut departe de d-l subrevizor, pentru a nu stânjeni cu privirea mea în niciun fel stilul și termenii d-lui Prunescu. (Cu toate acestea, d-l subrevizor într'un proces-verbal de o față și ceva, mânăncă de 2 ori câte două litere scriind:

Insemnări monografice asupra satului

Rocșoreni din Județul Mehedinți.

IN LOC DE PREFAȚĂ.

Într'unul din caietele mele de școală, de acum treizeci de ani, am găsit notate o sumă de lucruri despre satul Rocșoreni, lucruri adunate în vacanța cea mare a anului școlar 1905 — 1906, când eram elev promovat în clasa VI a Școlii Normale de Învățători din Craiova, din îndemnul mult regretatului meu profesor de Limba românească, Toma Lazăr.

Ca o recunoștință față de locul unde m'am născut și unde am trăit cea mai mare parte din viața mea, pe lângă realizările de bine obștesc ce le-am putut înfăptui ca învățător și ca Rocșorean împreună cu oamenii de bine din acest sat, socotesc o datorie să dau publicității aceste lucruri, și pentru Rocșoreni, și pentru cei ce se interesează să cunoască și să ridice satele de pe locurile românești.

Despre schimbările ce s'au produs de atunci, e datoră celor ce se ridică acum să le culeagă, să le noteze și să le dea păstrării.

Rocșoreni, Iulie 1938.

SAVA BARBATESCU
institutor, revizor școlar.

1. Satul Rocșoreni, ca mai toate satele de prin regiunea deluroasă, are o poziție geografică destul de pitorească. Dacă un călător ar veni din apus pe șoseaua vecinală Plopi-Piria, după ce trece o pădure de arbori seculari,¹⁾ înspre răsărit zărește câteva case albe în mijlocul unor ogrăzi de pomi roditori. Acele case vestesc trecătorului că sub deal, deaci înainte se ascunde un sat.

Cu cât înaintează mai mult și apucă pe șoseaua comunală, satul începe a se ivi de după deal încet, încet, desvelindu-și sânul întins peste două văi, în care se pierd poalele dealului.

Șoseaua se domolește, așternându-se liniștită pe valea Rocșorenilor, ce se naște din Valea Băii și Valea Lupului. Satul se întinde și pe această vale, mai largă decât fiecare din cele două și închisă și ea în dreapta și în stânga de dealuri domoale.

De aci, din mijlocul satului, călătorul vede înălându-se ca în amfiteatru casele Rocșorenilor, înconjurată de frumoase ogrăzi cu pomi.

Satul Rocșoreni, după spusele bătrânilor și după puține urme ce încă se mai păstrează, este așezat alături de locul unde a fost un vechi sat roman, al cărui nume nu se știe și care, cu timpul, s'a distrus. Ca urme dela acest sat e un cimitir în piscul Bărângi, de unde s'au desgroat o mulțime de schelete și de unde s'au adus la biserica satului două mari pietri, aflate acum în temelia bisericii. Pe una se vede săpăt chipul unui bărbat cu capul descoperit, barba rasă și bine îmbrăcat, alături de o femeie ce ar semăna cu o matroană romană.

De jur împrejurul cimitirului s'au găsit în pământul arabil diferite rămășiți din vase vechi și unele monede.

Obârșia satului Rocșoreni este veche. Ca dovadă e faptul că bătrânii spun că așa s'au pomenit. După spusele unora, obârșia ar fi mai veche de două sute de ani. În susținerea acestei date spun bătrânii că acum 25 de ani, când au restaurat biserica, au celit ei în icoana sfinților Arhangheli pe sabie o inscripție în care se spune că biserica a fost zidită aci la 1717. În foaia clitorilor — vreo 17 la număr — ce se păstrează într'o siclă cu undelemn îngropată în biserică se spune același lucru. În fruntea foii clitorilor era Ilie Șelaru, slujbaş domnesc.

După spusele bătrânilor, moșia pe care se află astăzi satul, a fost moșia Mănăstirii Strehai.

Mănăstirii i-au vândut-o două fete: Ilinca și Stanca, surori cu trei frați, numiți moșnenii Rocșoreni, dela cari s'ar trage și numele satului. Despre acești moși se povestesc următoarele:

Acum vreo trei sute de ani, prin Oltenia umbla un turc, care fura copii de Români și-i vindea la Tarigrad. Oamenii jeluindu-se, sultanul ar fi dat poruncă Pașii dela Dii să-l prindă pe turcul cel hoț și să-l omoare.

Pașa dela Dii a dat sfoară în țară, că cine va prinde și va omorî pe turc, va fi răsplătit cu o pereche de disagi cu galbeni și cu moșie cât va cuprinde o piele de bivoli. Prin părțile unde e satul Rocșoreni pășeau turme de oi niște ciobani. La ei, se zice, găzduia turcul și când trecea spre munte și când se înapoia.

Acești ciobani ar fi omorît ei pe turc și i-ar fi dus capul la Dii, de unde și-au primit făgăduiala. Moșia li s'a măsurat cu curelele tăiate de ciobani dintr'o piele de bivoli, prin locurile pe care sunt așezate azi satele Rocșoreni, Varodia, Adunații-Teiului și Bălșaji.

Unul dintre ciobani — Micu Rocșoreanu — era însurat și a avut trei copii și două fete; iar ceilalți, se zice că nu.

Fetele lui Micu — Ilinca și Stanca — s'au măritat cu oameni de vază în Mehedinți, una cu Cioroboreanu și alta cu Poenaru. Fiind prea simple, au fost lăsate de bărbajii lor. Ele au vândut partea lor de moșie Mănăstirii Strehai.

Acele făcute de ele cu Mănăstirea Strehai au fost văzute la cancelaria mănăstirii și copiate de tatăl meu — care spune că moșia era prețuită la 1200 galbeni.

După moartea lor, mănăstirea Strehai a dat de știre prin sate să vină oameni aci să se așeze și să muncească, fără nici-o dare.

Așa au început a veni unul câte unul cei dintâi locuitori. Veneau, se așezau în câte o poiană de pădure, căci mai toată moșia era acoperită cu pădure, și își făceau bordeie, colibe și conace, ocupându-se cu creșterea vitelor. Mai în urmă au început să-și facă curături. Scoteau copacii seculari ori, mai ușor, le dădeau foc din picioare. Pe locul curățit de pădure — curătură — sădeau vii, pomi roditori și semănau și ceva cereale: porumb, miei și mai puțin grâu.

Pela 1700, se găsesc răspândite pe moșia vândută de fete mănăstirii vreo 17 familii de clăcași, între care era și Ilie Șelaru — clitorul mai de seamă al bisericii din sat. Acești clăcași fugiseră de prin satele vecine din pricina birurilor grele la care erau puși și se ascunseseră aci în locuri necercetate. Tocmai mai fârzia li s'au luat zeciuială de oamenii mănăstirii.

Acești clăcași au trăit de-avalma cu urmașii moșnenilor Rocșoreni, până la 1836, când mănăstirea a reclamat Căimăcăniei dela Craiova să trimită un inginer ca să-i măsoare partea ei.

Trimisul Căimăcăniei a hotărît partea mănăstirii și partea moșnenilor și în același timp, a însemnat și locurile Pentru valra satelor Rocșorenilor și moșnenilor. Locul pentru satul moșnenilor a fost însemnat într'o față cu teiș — din care cauză și satul lor s'a numit Adunații Teiului.

Locul pentru Rocșoreni a fost însemnat spre răsărit de biserică. Satul Rocșoreni, fiind așezat pe vale și fiind înconjurat mai din toate părțile de dealuri, este adăpostit de furia vânturilor. În vechime — se povestește — ploua mai mult și era bișeag (belșug). Acum, cu despădurirea aproape completă, ploile cad mai rar.

1) Defrișată de Germani la 1917.

2) Vidin.

(urmăre din pag. 1-a)

„am constat“ în loc de „am constatat“.

Procesul-verbal de inspecție ni l-a încheiat conform.. instrucțiunilor primite. La acest proces-verbal, subsemnatul am făcut următoarea:

Intâmpinare.

Contest, — cu deferența cuvenită, — acest proces-verbal de inspecție, făcut cu ură, ca o răzbunare a necazurilor de eri, pe care le-am pricinuit conducătorilor actuali, ai școlii mehedințene. (Minus cei doi subrevizori cu concurs). O bună parte din presa mehedințeană, — de vreo 3—4 ani încoace, — e plină de polemicele ce am purtat cu unele organe de control de azi. Așa încât patima pusă în acest proces-verbal, se manifestă cu o regretabilă evidență:

D-l subrevizor, a ales numai părțile slabe; — inerente oricărei școlii la începutul anului școlar, — le-a agravat în profunzime și le-a multiplicat în extensiune, — consemnându-le în prezentul proces-verbal. Tot ceea ce a fost bun, a trecut sub tăcere.

Am făcut o lecție de aritmetică la clasele V și VI despre care d-l subrevizor nu spune nimic. A văzut fișele individuale ale elevilor și n'a consemnat.

A văzut obiecte de lemn, humă, pae și pânză executate la lucru manual și le-a trecut cu vederea. Despre biblioteca școlară nici un cuvânt. Despre grădinile școlare, — cari sunt făcute pe stâncă, încât a trebuit să aduc pământ cu roaba din altă parte, — iarăși n'a consemnat.

Despre activitatea străjerească nimic, despre cooperativa școlară la fel, despre șezătorile școlare, — căci de mulți ani se fac regulat la această școală, — iarăși nimic. (A refuzat să vizeze registrul de procese-verbale cari se încheie la fiecare șezătoare și care e vizat și de alte organe de control).

Orice om de bună credință recunoaște intenția răutăcioasă a acestui proces-verbal. D-l subrevizor n'a amintit nimic din cele ce ar fi putut constitui o justificare a activității subsemnatului la această școală.

Protestez iarăși împotriva faptului că d-l subrevizor, în tot timpul inspecției subsemnatului, a ținut în clasă pe șofeur, — care ședea răsturnat pe un scaun lângă catedră, — într'o poziție mult indecentă, — răsfoind registrele școlii.

În concluzie: Atât pentru cele ce a consemnat d-l subrevizor (pentru a se vedea că nu este așa) cât mai ales pentru cele ce n'a consemnat d-l subrevizor, (pentru a se vedea că este așa), cer cu insistență o altă inspecție, pe care s'o facă un subrevizor din cei cu concurs sau un domn inspector școlar.

Dacă întâmpinarea mea timidă dar hotărâtă, va fi luată în considerare, eu voi fi împăcat sufletește; iar dacă nu, ea va rămâne ca un document al vremurilor, care va vorbi și altora despre patima și ura turnată în acest proces-verbal, tocmai sub un regim de ordine, de cinste și legalitate, când toate micile intrigi și meschinării de eri, ar fi trebuit să dispară ca aburul dimineților senine.

învățător contestator,

D. BUNESCU

Am scris acestea, nu cu gândul de a face polemică cu d-l subrevizor. În actuala stare de lucruri, nemulțumirile și polemicele ar fi trebuit să dispară. Dar le-am scris așa: „...precum ca să se știe“ că mai sunt încă și din acei ce nu s'au putut integra perfect în ritmul nou de viață care palpita ca o binecuvântare pe tot întinsul țării.

Le-am scris pentru toți cei de bună credință și le-am dori auzite sus de tot, unde tronează o inteligență dinamică și dreaptă, ca un fel de justiție immanentă.

înv. D. BUNESCU

Dela Banca populară

„SPIRU HARET“.

Cu venirea la Revizoratul școlar al județului Mehedinți a d-lui Virgil Presură în Aprilie 1938, a pornit o adevărată prigoană pentru distrugerea Băncii populare Spiru Haret, înființată de patru sute de învățători mehedințeni în 1936, ca protest pentru politicizarea celeilalte bănci învățărești locale. Așa, pe luna Aprilie din suma de 287.000 lei rate de plata împrumuturilor și cotizații pentru complectarea capitalului social la Banca Spiru Haret, Revizoratul a trecut în statele de salar numai suma de 99.000 lei.

Pe lunile următoare, suma reținerilor a fost mereu scăzută ajungând în Octombrie la 76.000 lei din 297.000 lei.

Din pricina acestei atitudini dușmănoase a Revizoratului școlar de Mehedinți față de Banca Spiru Haret, obligațiunile luate de societari prin polițe și cereri de împrumut nu s'au mai executat la termenele cuvenite, rămânând marea majoritate în restanță, primejduind în chipul acesta existența Băncii. Conducerea Băncii e nevoită să se adreseze direct d-lui Inspector General Șef al Regiunii V școlară din Craiova pentru încasarea, cel puțin, a creanțelor expirate. Pentru aceasta, legea cerând un titlu executoriu pe creanțele a căror executare se cere Inspectoratului, Polițele expirate au fost investite la judecătoria locală cu o formulă executorie în forma lor, trimițându-se fiecărui debitor de judecătorie, conform Legii polițelor din 1934, o somațiune la domiciliu. S'au întocmit tablouri de adevărate sume restanțe, la care s'a adăugat dobânda pe timpul necesar încasării prin rate lunare a acestor sume și pe baza acestor tablouri reale, s'au făcut procese-verbale de sequestru asupra salariului de către un agent Comisional de Ministerul de Finanțe. Pe baza acestor procese-verbale s'au cerut d-lui Inspector General Șef al Regiunii V școlară din Craiova să facă prin statele de salar lunare reținerile pentru achilarea datorilor expirate.

Pentru datoriile neexigibile (ne so-site la scadență) și pentru cotizațiunile de complectarea capitalului subscris, se vor face tot borderouri lunare, pe care le vom înainta autorității școlare conform legii.

Se dau aceste lămuriri societarilor Băncii Spiru Haret, pentru a înceta neliniștea provocată de somațiunile legale făcute de judecătoria Ocolului T.-Severin.

Banka Spiru Haret roagă pe societarii săi, ale căror creanțe încă n'au ajuns la scadență, și pentru care nu s'au trecut în statele de salar dela Revizorat ratele convenite, să treacă pela Bancă în orele de serviciu să depună personal acele rate, pentru a se cruța cheltueli de investire și urmăriri. Pe cei care nu voesc, îi roagă conducerea Băncii Spiru Haret să vadă că alt mijloc de a intra în posesia capitalurilor plătite ca împrumuturi nu-i decât sequestru asupra salariilor și a averii de acasă celor cu salariul prea angajat la diferite instituții de credit.

Conducerea Băncii Spiru Haret este încunoștințată că d-l V. Presură a dat ordin acum recent delegațiilor cu plată salariilor învățătorilor din județ și unora dintre subrevizori delegații să ceară societarilor Băncii Spiru Haret să semneze anumite reclamațiuni și anumite declarații împotriva acestei Bănci. Conducerea Băncii Spiru Haret

Populația se adapă dela o mulțime de izvoare și fântâni curgătoare, care au apă limpede și răcoroasă. Unele dintre fântâni sunt bine îngrijite, au case de lemn, acoperite cu tablă de fier, cu țevi de fier și ghiaburi de lemn. Păcat că nu toate izvoarele au asemenea fântâni, multe având numai ștubee, ori simple *crovane*, de unde lumea ia apă introducând vasele lor înăuntru!).

Păraeele provenite din ploii și zăpezi sunt cărate de către două văi mai mari în valea Rocșorenilor, singura în care, vara se mai găsește câte pușină apă. Satul este scutit de bălți, ce ar infecta aerul prin miazmele răspândite, și ar face clima insalubră.

In general, satul e scutit de vânturile mari și căldurile excesive de prin regiunea câmpoasă.

2. Populația este formată din locuitori români, în număr de 766.

La formarea comunei, după regulamentul organic, se crede că populația era formată din vreo sută de locuitori.

Ocupația de căpetenie a locuitorilor este agricultura. Pământul e aproape singurul mijloc de existență.

Locuitorii sunt împroprietăriți sub legea-rurală din 1864; apoi la 1886, 1891, și 1898.

La 1864, li s'a împărțit o bucată de 891 pogoane și 1155 stânjeni ptrași la 104 sâteni în modul următor: Câte 11 pogoane la 16 frunțași, câte 7 pogoane la 58 mijlocași, câte 4 pogoane la 30 codași, plus vatra satului de 40 pogoane și 450 stânjeni pătrași pentru locurile de casă (un loc de casă avea 498 st. p.), vii 17 pogoane, islaz 8 pogoane, râpe, ogașe și alții de răuri vreo 35 de pogoane, azi aproape toate arabile.

La 1886 s'a împărțit o bucată de 38 hectare și 5847 m² la 11 locuitori însurâței.

La 1892 s'a împărțit o bucată de 652 hectare și 5921 m² la 82 locuitori.

La 1898 s'a împărțit o altă bucată de 76 hectare și 88 m² la 16 locuitori.

Pământul de pe dealuri este mai mult argilos și e propriu culturilor de grâu, de ovăz și mai puțin culturilor de porumb.

Pământul de pe coastele dealurilor este propriu culturii pomilor roșiori și viței de vie.

Pământul de pe văi este propriu culturilor de orz, de porumb, de cartofi, de cânepă și în și de zarzavaturi.

Cu un hectar de grâu se cheltuiește:

Aratul de două ori și grăpatul lei	32.
Semința	" 20.
Plivitul	" 5.
Seceratul	" 12.
Căratul la mașină	" 4.
Treeratul	" 7,50.
Transportul la Severia	" 8.
Total lei	88,50.

Impozite și rate de răscumpărare „ 16.
" 104,50.

Venit la hectar: 14 hl. \times 12 lei = 168 lei
Câștig = 168 lei - 104,50 = 53,50 lei

Cu un hectar de porumb se cheltuiește:

Aratul odată	lei 16.
Semința	" 1,20.
Prășitul	" 16.
Mușuroitul (îngropatul)	" 16.
Culesul	" 8.
Căratul	" 2.
Transportul la T.-Severin	" 18.
Total lei	77,20.

Impozite și rate de răscumpărare „ 16.
" 93,20.

Venitul culturii unui hectar cu porumb:

24 hectolitri \times 7 lei = 168 lei.

Câștig net = 168 - 93,20 = 74,80 lei.

Calcululele sunt făcute pe prețurile din anii 1906 și 1907, pe media de producție de 7 hl la pogonul semănat cu grâu și 12 hl la pogonul semănat cu porumb.

Arăturile se fac cu pluguri de fier. Se fac și ogoare pentru grâu și pentru porumb. Valoarea îngrășămintelor a început să fie prețuită. Bălegarul este dus pe locuri, deși nu în chip rațional: se ține în curte să putrezească și se scurg toate lichidele din el și apoi este dus pe locuri.

Rotație de culturi se face numai între grâu și porumb pe văi și ovăz și grâu pe multe locuri de deal.

Treeratul se face cu mașina. Ziua de lucru se plătește în general: unui lucrător cu brațele în timpul verii 1 leu pe zi și mâncarea; unui lucrător cu doi boi lei 2 pe zi.

Pentru muncile ușoare ca pusul grâului cu sapa, culesul porumbului și în special copiilor li se plătește dela 50 la 80 bani pe zi. Ziua de lucru în timpul iernii se plătește cu 60 de bani.

Sunt și livezi și grădini cu pomi roditori, mai mult cu pruni. Si acestea aduc venit frumos. Vii sunt foarte puține. Până la 1893 — 1896 ani când a venit *filoxera*, erau cultivaie 63 hectare cu vie, care producea un vin foarte bun. Viile românești acum s'au uscat. Se plantează vii producătoare direct și puține cu viță altoită.

Pe lângă agricultură, sâtenii se mai ocupă și cu creșterea vitelor. În sat sunt 50 de cai, 65 de vaci cu lapte, 1000 de oi. Fiecare sâtean mai are câte un porc de crăciun și câte 10—20 de pasări în curte.

Industria casnică trăește prin vrednicia sâtenilor. Ele țes dimia petru îmbrăcăminte, pânza de cânepă și de bumbac, chilimuri, așternuturi, opege (vâlnice) și cărpe (mahrame și peșchire) de borangic. Femeile dovedesc o mare dibăcie de mână și un ales gust de a se împodobi.

Printre bărbați sunt puțini meșteșugari: lemnari, fierari, cismari și zidari. Casele se lucrează de meșteri bulgari. Absolvenții școlii nu se duc la meserii. Se duc la carle, ori rămân în sat la sapă.

Comerțul e reprezentat aci printr'un cârciumar și doi bogasieri. Puțini sâteni bărbați merg să bea în cârciumă; femeile, de loc. Printre sâteni sunt câțiva *geambași de vite*. Când nu prea au de lucru la câmp, pleacă în *gembășie*: cumpără vite mari și mici de prin satele vecine și le duc la târguri unde le vând mai întotdeauna cu câștiguri bune.

În sat se găsesc puțini funcționari sau slujbași. Sunt: primarul, notarul, percepătorul și picherul. Apoi e preotul cu doi cântăreți și învățătorul.

Toți sâtenii sunt muncitori de pământ. Fiecare sâtean are pământ, unii mai mult: alții mai puțin. În privința stării materiale se pot deosebi trei categorii: Frunțași, mijlocași și codași.

Un frunțași are cam averea următoare: Casă de locuit, ce ar costa 2000—3000 lei; apoi acareturi: pătule, magazie, pivniță, grajd, coșare, curte

1) Cea mai mare parte din izvoare azi sunt captate în fântâni de piatră.
Iulie 1938 S. B.

(urmare din pag. 2-a)

protestează vehement împotriva acestui abuz și roagă pe șefii ierarhici ai d-lui Presură să oprească și să sancționeze acest abuz.

Pe de altă parte, Conducerea Băncii Spiru Haret încunoștințează pe societarii săi că acele procese-verbale trimise prin agenți de un organ străin de

Bancă a fi semnate n'au nici-o putere statutară și nici legală.

Cei ce le semnează — dacă va fi vreunul! — dau dovada neseriozității semnăturilor și curaj unui om nărauit să persiste în abuzul pe care-l face față de această Bancă.

26 Noemvrie 1938.

Consiliul de administrație

Sanționarea neregulilor săvârșite la Comitetul școlar al jud. Mehedinți. Hotărârea Curții de Apel.

In luna Aprilie a. c. s'a reclamat Parchetului de Mehedinți de către d-l Sava Bărbătescu, fost revizor școlar, că la Comitetul școlar județean s'au săvârșit fraude de către noul revizor școlar Virgil Presură, ajutat de Victor Vâlceanu președintele Comitetului școlar și C. Popescu secretar arhivar. S'au făcut cercetări, s'au emis mandate de arestare împotriva celor trei. S'au înfirmat de către Tribunal mandatele de arestare și terminându-se instrucția s'a dat ordonanță definitivă de urmărire împotriva lui V. Vâlceanu și lui C. Popescu, pentru delapidare și falș în acte publice, împotriva lui Iosif Ionescu șofer pentru complicitate. A fost scos din cauză Virgil Presură pentru îndoiala pricinuită de declarația lui Victor Vâlceanu, care și-a asumat răspunderea. Tribunalul de Mehedinți, după mai multe amânări pricinuite de divergență între magistrați, a pronunțat achitarea învinuiților cu majoritate de doi contra unu, făcând opinie separată pentru condamnare d-l prim președinte V. Sâmboteanu. Parchetul de Mehedinți a făcut apel contra sentinței de achitare, așa că dosarul a mers la Curtea de Apel din Craiova.

Secția II a Curții de Apel din Craiova, în complex special pentru judecarea infracțiunilor la legea patrimoniului public, judecând afacerea s'a pronunțat condemnând la câte un an închisoare pe institutorul Victor Vâlceanu, fost inspector școlar, și președinte al Comitetului școlar și pe C. Popescu, secretarul Comitetului școlar, pentru delapidare și falș în acte publice, iar pe Iosif Ionescu șofer, pentru complicitate, acordându-le suspendarea executării pedepsei.

Opinia publică se întreabă dacă mai pot funcționa în învățământ și la Comitetul școlar județean Victor Vâlceanu, și Const. Popescu și care este situația revizorului școlar Virgil Presură, care, deși scos din cauză, a fost totuși implicat la început?

„Din Presa Oltenei“.

Pentru Domnul Comandant al Străjei Țării.

Primit o scrisoare din partea unui comandant străjer din județul Mehedinți, bine colat și ca învățător și ca comandant străjer, în cari ne cere să publicăm în Școala Noastră rugămintea respectuasă a mai multor comandanți străjeri către d-l Comandant Teofil Sidorovici, de a reexamina numirea în fruntea Legiunii străjerești din județul Mehedinți de Comandant a Preotului Ion Sachelarie din T.-Severin și a numi în acest post unul dintre profesorii cei mai bine calificați la străjerie.

Fiind prea lungă, față de spațiul restâns disponibil în acest număr, o rezumăm:

Preotul I. Sachelarie, preot paroh în Turnu-Severin, profesor de religie la Liceul Traian, s'a dus la cursurile de inițiere străjerească anume ca să

fie numit în postul de comandant al Legiunii, destul de bine plătit și acesta. Prin numirea făcută, sunt jigniți alți comandanți stăjeri profesori și învățători, mai în vârstă și cu activitate mai rodnică pe teren străjeresc. Deținând trei însărcinări oficiale: preot paroh, profesor cu clasă și comandant de Legiune, devine cumular de salarii dela stat. Apoi ar fi introdus nepotismul în această nouă instituție.

Ținuta sfinției-sale, cu prilejul manifestărilor străjerești dela 8 Iunie 1938, ar fi lăsat de dorit ca îmbrăcăminte și ca stângăcie în reprezentarea Legiunii străjerești mehedințene alături de celelalte autorități civile și militare ale județului și orașului T.-Severin.

Ținem la dispoziția factorilor ce s'ar interesa scrisoarea originală.

S. N.

Caracter.

Publicăm rândurile următoare, scrise de unul dintre actualii „îndrumători și controlori” de duzină ai învățătorilor mehedințeni, pentru a se cunoaște oamenii, cari umblă acum cu procese-verbale să smulgă semnături contra Băncii Spiru-Haret.

S. N.

Domnule Revizor,

Trimetem direct procurile, fiindcă noi abia ieri am luat salariul, și dorim ca să nu ne întârzieze cu lichidarea noastră față de banca „Inv. Mehed.”, care ca o ultimă mojiție găsește de cuviință să ne someze pe cale judecătorească, fără ca mai înainte să ne înștiințeze de termenul poliței fixat de ei.

Vă rugăm foarte mult stăruiti

dar ca să ni se lichideze atât datoriile ce avem acolo, cât să se ridice spre depunere la banca „Spiru Haret” și capitalul depus încă deacum câțiva ani.

În procuri nu s'a trecut sumele, fiindcă noi nu le știm exact, pentru aceasta vă rugăm a dispune, cercetarea scriptelor, fiindcă la datorii după cum vedem în somății suntem încărcăți, iar capitalul cu dobânda pe 1935-36, nu știu precis, la ce sumă se ridică.

Eu când mă voi face bine, voi veni la Dvs. ca să stăm de vorbă și în alte privințe.

cu multă simă și respect,

Inv. C. Achimescu

Slignița 21.VII.1938

Multunkból

ZRINYI ILONA (1643—1703). Alig-hogy házasságra lépett I. Rákóczi Ferencsel, rövid, boldog házasság után a Wesselényi-összeesküvés folytán súlyos csapás zúdult családjára: atyját kivégzik, édesanyját a sors kegyetlensége teszi nehéz próbára és a férjéért bánkódó Nagyasszony végül is lelki egyensúlyát veszti. Zrínyi Ilona azonban a hős magyar asszony lelkével állja a megpróbáltatások zuhatagát. Férjét csak hozománya feláldozásával tudja megmenteni a fogságból, de I. Rákóczi Ferenc nem sokáig éli túl meghurcoltatását. A fiatal özvegyre marad a két kis árva: Ferenc és Juliánna.

A szenvedések tüzeiben edződött hős asszonylélek férje halála után sokáig csak gyermekeiben talál vigasztalást, majd másodszer is férjhez megy Thököly Imréhez. A váradi basa fogságba veti az ifjú hőst. Zrínyi Ilona egyedül marad Munkács várában. A Rozgonyi Cecília, Dobó Katicák vére fellángol Zrínyi Ilonában is. Minden túlerő ellenére sem retenti meg az ostrom: Munkács várát nem adja ki kezéből.

Három esztendeig tart a hősies küzdelem. Csak árulás peccételheti meg a munkácsi vár sorsát s Caraffa előtt végre megnyilhatnak a féltve őrzött kapuk. A császári tisztek előtt megjelenik a magyar Nagyasszony s két büszketekintetű gyermeke, mint az összetartozás élő szobra. De kegyetlen kezek szétfejtik az egymást ölelő karokat: a gyermekeket Bécsbe hurcolják, a hőslelkű asszonyt kolostorba zárják. A hitvesi szeretet azonban győzedelmeskedik az ármány felett: az elfogott Heissler tábornokért cserébe feleségét követeli Thököly Imre, akire nemsokára rászakad a száműzetés minden szomorúsága. Zrínyi Ilona Törökországba is követi menekülő férjét. A száműzetés keserű kenyerét megsosztva, együtt siratják a szenvedő Magyarország sorsát s az ifjú Rákóczi Ferencet, aki a császár akaratából nem hagyhatja el Bécsset. A törökországi száműzetésben csak a halál választhatja el egymástól őket. Zrínyi Ilona két esztendővel megelőzi férjét, de a hős magyar asszony lelke a jövő századokba is példátmutatón világitja meg a magyar hit, akarat és a hazaszeretet útját.

Nagy magyar téiben picike tüzek,
Sohse volt olyan máglya,
Mint az a sok-sok litkos láng
Összefűzött egy láncba!...
A nagy magyar téiben égne,
E nagy magyar téiben égne!

1. Nagy magyar téiben...

A parajdi és makfalvi határőregyesületek példátmutató társadalmi és gazdasági segélynyújtása

A parajdi Székely Határőregyesület, amely ez év februárjában tartotta alakuló közgyűlését, alig hathónapos működése során Zboray Ervin őrnagy irányítása és Naményi Pál t. hadnagy vezető parancsnok vezetése mellett igen szép fejlődést és eredményeket ért. Az egyesületnek már székháza van, amelynek telkén tekepályát is építettek. Ugyanakkor lépéseket tettek a lövőpálya elkészítése ügyében is.

Az egyesület női szakosztálya májusban alakult meg és annak vezetését Zboray Ervin őrnagy neje vállalta. Lelkes munkájában eredményes segítőitársai Biró Gáborné, Weber Andrásné és Illyés Károlyné. A szép eredménnyel folyó szervezésre jellemző, hogy alig néhány héttel a megalakulás után már 200 beszervezett női tagja volt a szakosztálynak.

Ez a szám azonban azóta is figyelmen kívül nem maradt. A beszervezett női tagok kivétel nélkül örömmel ajánlották fel munkájukat az egyesület kitűzött céljai érdekében.

Nagy eredményt mutathat fel az egyesület gazdasági szakosztálya is, mert a nehéz idők ellenére megmunkálatlan és bevetetlen terület nem maradt.

Az egyesület részéről lépések történtek a legújabb gazdasági szakosztály megrendelésére és rádióbeszerzése is folyamatban van, ezenkívül

több gazdasági szakelőadót kért fel az egyesület időnként megrendezendő előadások tartására.

Most értesülünk, hogy az egyesület pünkösdi másodnapján a Küküllő-szigeten a falu és a környék részvételével műsoros majális rendezett, amelyen Pál Gábor dr., a határőr szövetség vezető parancsnoka is megjelent. Látni az egyesület igen szép működését, örömét és megelégedését fejezte ki az iránt. A majális után az egyesület székházának udvarán házi ünnepséget rendeztek és

a majális jövedelméből nyolc sokgyermekes parajdi határőregyesületet segélyeztek. Hetekkel ezelőtt váratlanul látogatást tett Parajdon Tabay Jó-

zsef ezredes, a Szövetség ügyvezető parancsnoka is, aki ugyan csak megelégedését fejezte ki a látottak telet és sok értékes útbaigazítást adott az egyesület részére.

A parajdi példa nem egyedülálló. Makfalva község Székely Határőregyesülete szintén figyelemre méltó munkásságával érdemel külön elismerést azért az eredményért, amelyet főként női szakosztálya fejtett ki már rövid idővel annak megalakulása után is. A szakosztály vezetője dr. Bartha Károlyné, aki fáradhatatlan szervezőképességével néhány nap alatt is tekintélyes gárdát toborzott a határőrmunkának. A község a Kisküküllő völgyének egyik legrégebbi települése és lakossága meg mindig töretlenül őrzi az ősi hagyományokat.

A mély közösségi szellemre vall az a munkafelajánlás, amelyet a női szakosztály tagjai tettek.

Makfalváról is több székely családfőt szólított tegyverbe a magyar élniakarás. A határőregyesület női szakosztályának tagjai a hadbavonult családfők és családfenntartók eltávozását követően előállt munkaerőhiány pótlására vállalkoztak.

Mindenek előtt az országos érdekeket tartották szem előtt és a mezőgazdasági termelés zavartalan menetét kívánták munkájukkal biztosítani.

A nyár folyamán az időről-időre előadódó mezőgazdasági munkák során több, arra rászoruló székelykiszgazda, törpebirtokos és szegénysorsú családfő földjén véggezték el a szükséges munkát.

Az új magyar március jegyében folyik ez a közösségi munka, amely szerte a Székelyföldön egyre lángolóbb lelkesedéssel hívja a nemzeti megújulás táborába a székelység nagy tömegeit.

SZEKELY HATÁRŐR

Népművelési, társadalmi, egyesületi folyóirat
Előfizetési díj: negyedévre 280; félre 520
egész évre 1100 pengő. Egyes szám ára 24 fill.
Postatakarékpénztári csekk száma szám 42.83.

Kiadótulajdonos: Székely Határőregyesület Szövetsége

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
Zsibó Béla

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Marosvásárhely
Kossuth Lajos u. 11 — Postafiók 36. Telefon 41.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

Nyomatott Kiss Ernő könyvnyomdájában
Marosvásárhely 4747